

Forfatter: Larsen, Karl

Titel: Udrag fra Militarismens Fallit

Citation: Larsen, Karl: "Militarismens Fallit", i Larsen, Karl: *Militarismens Fallit*, Nyt Nordisk Forlag, 1919, s. 42. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-larsenk_18-shoot-idm139929085717424/facsimile.pdf (tilgået 23. oktober 2021)

Anvendt udgave: Militarismens Fallit

Ophavsret Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen.](#)

der lejlighedsvis aabnede nye Markeder med større Overtalelsesevne end selv den behændigste og tungesmidigste, fredelige Repræsentant, og Liberalismens Modvilje mod Blod og Nød svandt betydeligt med Afstanden, i hvilken den befandt sig fra de Dele, og med den større eller mindre Fordel, der kunde flyde af Blodet og Nøden.

Liberalismen undervurderede saa vist ikke Militærmagt baade som en Jernstang for Døren og en Løftestang ind til Pakhuset; den tilkendte Militærpersoner sin Agtelse i Forhold til den Nytte, de aktivt — eller passivt blot ved deres Eksistens — kunde yde økonomisk og anden kulturel Virksomhed; den underkendte heller ikke det gavnlige i Nationalmilitarismens Opdragelse af Befolkningen til Pligtfølelse, Flid, Orden, Resoluthed o. s. fr.; men den maatte i Følge sin Natur se alt Militærvæsen under en Bedrifts økonomiske Synspunkt og foretrække *det* militære System, der kunde gøre Fyldest med de forholdsvis billigste Omkostninger, og den maatte først og sidst bekæmpe den specifikt militære Aand, der fulgte med den militære Opdragelse, Kammen, der svulmede paa Nationalmilitarismens Hoved, Blodet, der kunde skyde den op i Kinderne og faa Hjertet til at banke lidenskabeligt, Glæden ved Sværddiang i Følelse af Magtens Poesi, hele Militarismens Hævden sig og sine — fra Soldaten til Generalen — en særlig

Ære, inkommensurabel med Liberalismens Gentlemanbegreb.

Liberalismen vilde — som Menneskeheden saa ofte i stort og i smaat — *have Aversen uden Reversen*.

Ord som Lord Curzons om det stolte og stærke Folk, der ikke i Længden kunde være økonomisk baseret paa en »staait« Tilværelse, forstod man ikke; saadan kunde Lorder tale og deres tjenende Følge, men ikke den, der historisk havde arbejdet sig fredeligt frem gennem Kløgt og Snildhed, med Hatten i Haanden overfor den, der beholdt Hatten paa, men som den ærbødige Mand dog forstod til syvende og sidst at faa i sin Lomme. —

I Kraft af Liberalismens Livsprincip, der udnyttede hvad udnyttedes kunde som Raastoffer eller Hjælpemidler i sin Produktion, benyttede den Militarismen, hvor den havde Gavn af det, men søgte altid at holde dens Omkostninger saa langt nede, som det paa nogen Maade syntes forsvarligt. Og den formindskede efter Evne Militarismens kvalificerede sociale Anseelse til Bedste for sin egen, idet den overfor Militarismens Offer og Ære stillede den alt forstaaende og tilgivende Fredsælhed, som er den værgeløses bedste Vaaben.

Let fik den Øje paa Militarismens Skrøbeligheder: Faren for Udviklingen af en Rutine, der erstattede Opdragelsens sædelige Selvtvang med Tvang af rent ydre Art, hvoraf kunde opstaa U selv-